

23. HISZEM ÉS VALLOM: AZ APOSTOLI HITVALLÁS

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 0.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 2000; Barth Károly: Kis dogmatika, Budapest, 1947; Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret, Budapest, 1995; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Budapest, 2013)

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében.

És Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül, fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atya Isten jobbján, onnan jön el ítélni élőket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszem az egyetemes anyaszentegyházat, a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Ámen.

Elnevezés: Latin elnevezése: Symbolum Apostolorum, Symbolum Apostolicum, Credo. Az Apostoli Hitvallás a keresztyének közös hitvallása. Teljes formájában a 8. századtól kezdve kezdték használni. Az apostoli jelző abból ered, hogy a XV. századig a nyugati egyház egy legenda alapján minden kétséget kizáróan apostoli eredetűnek tartotta. A legenda szerint a hitvallás az apostolok mondataiból tevődik össze. Az apostolok pünkösdkor, amikor megteltek Szentlélekkel, elkészítették ezt a hitvallást. Minden apostol megfogalmazott egy-egy mondatot. A megfogalmazás a következő sorrendben történt: Első mondat Péteré volt, aztán következett András, Jakab, János, Tamás, Jakab, Fülöp, Bertalan, Mt, Simon, Taddeus és végül Mátyás. A XV. században Rotterdami Erasmus kezdte kétségbe vonni, majd a modernkori kutatások is bebizonyították, hogy egy 3. századi római keresztes hitvallásból (Symbolum Romanum) alakult ki. Ez a hitvallás azokból a válaszokból állt, amelyeket a keresztes oktatásban tettek fel a katekumeneknek. Az eredetileg görög nyelvű hitvallást gyorsan lefordították latin nyelvre.

Emellett a keresztes hitvallás mellett az Apostoli Hitvallás másik előfutára egy második századi kopt keresztyének őshitvallása, amely öt hittitokról beszél:

- Hiszünk az Atyában, a mindenség Urában,
- és Jézus Krisztusban, a mi Megváltónkban,
- és a Szentlélekben, a mi Vigasztalónkban,
- és a szent Egyházban,
- és a bűnök bocsánatában.

A reformátorok is tudtak ezzel a hitvallással azonosulni.

Az Apostoli Hitvallás minden keresztyén közös hitvallását magába foglalja. Az Apostoli Hitvallás három részre tagolódik. A Heidelbergi Káté szerint a Credo a Szentháromság három személyének és a munkájának a megfogalmazása szerint épül fel: Atya és a teremtés, Jézus Krisztus és a megváltás, a Szentlélek és a megszentelődés.

Hitvallás:

A hit válasz Isten megszólítására. A hit nem lehet meg vallástétel nélkül. Hitvallások azért születnek, mert van élő hit. A Bibliában is találkozunk hitvallásokkal. Az első keresztyén hitvallás, amikor megkérdezi Jézus a tanítványokat, hogy Őt kinek vallják. És azt felelték, hogy „Te vagy a Krisztus az élő Isten Fia”.

Maga Jézus neve is hitvallás. Jézus a Krisztus annak a megvallása, hogy Jézus a várva várt Messiás. A gyülekezeti élethez mindig hozzátartozott a hit megvallása a sákramentumokhoz kapcsolódva. Bár a hitvallás egyes szám első személyben szólal, az egész közösség közös hitvallását fogalmazza meg. Ez emlékezteti az embert arra, hogy a hit nem magánügy, de személyes. Az egyháztörténet folyamán voltak olyan időszakok, amikor az üldöztetések idején érezte szükségét az egyház arra, hogy pontosan megfogalmazza a hitének a tartalmát. A Református Egyházban a sákramentumok alkalmával mondja el az Apostoli Hitvallást. A hitvallás soha nem veheti át a Szentírás autoritását. A Szentírása a norma normans, a hitvallás a norma normata.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Fodorné Nagy Sarolta: A katechézis kommunikációs problémái, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.)

A hatodikosok életkora 11–13 év között alakul. Jelentős egyéni különbségek vannak közöttük a testi, gondolkodásbeli, lelki jellemzőiket illetően egyaránt. A gondolkodás fejlődésében a konkrét-művelti gondolkodásból kezdenek továbblépni a formális gondolkodás felé (Piaget). Segítséggel egyre inkább meg tudnak ragadni elvont fogalmakat is. Ez megmutatkozik az istenkép formálódásában is. Az antropomorf istenkép emberként cselekvő alakja helyett Istent lelki jelzőkkel illetik, mint aki láthatatlan, lélek, szeretet, jóság. Elképzelést alkotnak arról, hogy Istennel egy belső, lelki hallás által kommunikálunk.

A hitfejlődés fokozatait tekintve (Fowler) jelen van még a mitikus-betű szerinti hit, amely nem tud túllépni a szó szerinti értelmezésen, a konkrétumok határain. A következő fokozat, a szintetizáló-konvencionális hit sajátosságaként pedig erősödik az igény a metaforikus igazságok megértésére. Ezt segíti, hogy a szintetizáló hit törekszik arra, hogy az egyes történeteket, tételeket, élményeket, értékeket összhangba hozza, életképes egységben lássa. A konvencionális jelző arra utal, hogy mindez még kívülről kapott értékeken nyugszik, a serdülő számára fontos emberek, csoportok által közvetített értékeket fogadja el, veszi át. Hite és értékei még nem váltak igazán a sajátjává a fejlődésnek ezen a fokán.

A keresztyén hitünket összefoglaló Apostoli hitvallás tanításait korábbi bibliaismeretükre alapozva, formálódó életkérdéseikhez kapcsolódva adhatjuk át identitásuk alakulását gazdagító módon. A jól ismert bibliai történetek, az elvont fogalmak, hittételek a szintetizáló hitet táplálják. Jó alap lesz ez ahhoz, hogy a megismert meggyőződés, a Szentlélek Isten ajándékaként, saját, megvallott hitté válhasson.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Az Apostoli Hitvallás tartalmának rövid megismertetése (korosztályra hangoltan!)

Kognitív: Az Apostoli Hitvallás tartalmának megismertetésével, annak a rövid és áttekinthető összegzése (korosztályszerűen), hogy egy református keresztyén ember a Szentírás alapján miben hisz.

Affektív: A hithez való egyéni viszonyulások feltárása, és az egyéni hitvallásra bátorítás.

Pragmatikus: A gyermekek bátorítása arra, hogy foglalkozzanak mélyebben az Apostoli Hitvallással.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>1. Beszélgetés: Hogyan fogalmaznátok meg röviden, mit hisztek Istenről? Mi az, amiben mindannyian egyetértetek Istennel kapcsolatban?</p> <p>2. A hal szimbóluma az első keresztyének hitvallása A közös hitük kifejezője TK: Tudod-e?</p>	<p>Beszélgetés arról, hogyan lehet hitünket röviden összefoglalni</p> <p>TK: Tudod-e? A szimbólum mint a közös hit kifejezésének példája</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>1. Az Apostoli Hitvallás – a közös hit kifejezése</p> <p>A hitvallásról általában – mit értesz belőle, mi a nehéz MFEI 1.</p> <p>A hitvallás 3 része – a Szentháromságról szóló tanításra utal A TK 64. oldalán található ábra segítségével beszéljük meg, mit jelent az Atya, a Fiú és a Szentlélek személye</p> <p>2. A hitvallás tartalmi áttekintése</p> <p>A MFEI több feladatot tartalmaz, mint amit egy órán megoldhatunk. E vázlat egy lehetséges válogatást tartalmaz. A feladatmegoldások, a képekről való beszélgetés során mutassunk rá az adott rész jelentésére, üzenetére. Minden résznél használhatjuk a magyarázó, lila háttérű összefoglaló gondolatokat is. A feladatmegoldások során, a beszélgetésekben felmerülő gondolatok összegzésként felolvashatjuk ezeket a szövegeket.</p> <p>Isten teremtő MFEI 2.: Te mit csodálsz a teremtett világban? TK: Beszéljük meg: mit üzen neked a kép? (TK 66. o.)</p> <p>Jézus Krisztus váltságműve MFEI 3.: Jézus életútja és a hitvallás MFEI 4.: Kicsoda Jézus Krisztus?</p>	<p>MFEI 1. feladat</p> <p>TK A Szentháromság fogalmának magyarázata</p> <p>Az apostoli hitvallás tartalmi áttekintése a TK és a MFEI segítségével</p> <p>MFEI 2. feladat TK</p> <p>MFEI 3–4. feladat TK</p>

	<p>TK 67. o. Beszéljük meg a kép alapján: Mit jelent a keresztre tűzött felirat? (A keresztre szegezett adóslevél, amely minden ember „adósságát” jelképezi.)</p> <p>Jézus Krisztus visszajön MFEI 9 és TK 68. o. képe: Beszéljük meg: Vajon kire és hogyan várnak a képen szereplők? Mi hogyan várjuk Jézust?</p> <p>A Szentlélek MFEI 6 és TK 69. o.: A Szentlélek jelképei</p> <p>Az egyház Az egyház: Isten népe, a Jézust Megváltónak vallók közössége</p> <p>MFEI 8: mi biztathat arra, hogy a gyülekezet, az egyház tagja legyél? (esetleg MFEI 7-tel kezdhetjük a következő órát, amelynek témája „Gyülekezetem története”)</p> <p>TK – a hajó képe – a hajó az egyház jelképe, árbocán a felirattal: „Fluctuat, nec mergitur”, vagyis „Hánykolódik, de nem merül el” Beszéljük meg: Vajon mire biztat ez a jelkép?</p> <p>3. Énekjavaslat: Az egyháznak a Jézus a fundámentoma (TK 2. ének), Valaki vallást tesz (TK 18. ének)</p>	<p>MFEI 9. feladat</p> <p>MFEI 6. feladat</p> <p>MFEI 8. feladat</p> <p>Záró üzenet a hajó szimbóluma alapján: Isten vigyáz az egyházra, hogy az megőrizhesse és megvallhassa hitét</p>
Munkáltatás		
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 64–70. oldal

A képen látható:

- Illusztráció: Az első keresztyének jelképe: hal
- Infografika: a Szentháromság rajzos magyarázata
- Montázs: két tenyér árnya, és természeti háttér
- Illusztráció: Kereszt rajza
- Tematikus kép: Váróterem
- Szimbólumok rajza: láng, ajándék, fa, galamb
- Hajó rajza

A szöveg: Az Apostoli Hitvallás

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

Képolvasási javaslat:

- Milyen jellel fejezték ki a hitüket az üldözött keresztyének?
- Mit jelentett ez a jel?
- Hogyan lehet még a hitvallásunkat kifejezni?
- Figyeljétek meg a jelképeket! Mit szimbolizálnak?

Feldolgozáshoz:

Kéziratkészítés:

Vigyünk be mindenféle újságot, lehetőleg olyanokat, amiben nagy főcímek vannak. Ha a csoport kisebb létszámú, jelöljük ki az apostoli hitvallás elejét, ha a csoport nagyobb, ez nem szükséges. A feladat: az újságból vágjanak ki betűket és egy üres lapra ragasszák fel őket úgy, hogy a hitvallás szövegét kapják. (El lehet osztani a feladatokat, a szükséges betűk kijelölését, megkeresését, a szöveg elrendezését stb. Szét is lehet osztani, pl. párokban, minden pár egy szakaszt kap és a végén rakják össze az egészet, kisebb lapokat egy nagyobbra ragasztva.) Ilyen módon alaposan megismerkednek a szöveggel.

Élménypedagógiai játék: ÜZENET A PALACKBAN

Szükséges eszközök: Csomagolópapír, zsírkréta, palack/3 fő

Időigény: 15 perc

Teológiai kapcsolódás: Az Apostoli Hitvallás az, amit minden keresztyén egységesen hisz, amit a legfontosabbnak tart.

Kerettörténet:

Egy hajón utaztatok az óceánon, amikor is megtámadott benneteket egy kalózhajó. Mindeneteket elvette. Az életeteket meghagyta, valamint néhány dolgot. Egy láda tejet. Egy nagy csomagolópapírt, egy kis ennivalót. Sajnos nincs remény arra, hogy megmeneküljétek. Egy dolgot tudtok csak tenni, az utókornak írtok egy búcsúüzenetet. Ebben az üzenetben foglaljátok össze azt, ami nektek a legfontosabb volt eddigi életetekben. Ezt belerakjátok a palackba, bedobjátok a tengerbe. Sajnos kevés a palack, és kevés a papír, ezért csak négyen tudtok egy üzenetet megírni.

Olvassuk fel az üzeneteket. De mondjuk meg a gyerekeknek, hogy nem szabad véleményezni, kommentálni az üzeneteket.

Játékban rejlő lehetőségek:

Megtapasztalják a gyerekek, hogy mit jelent együtt megállapodni valami nagyon fontos üzenetben. Mit jelent konszenzust hozni.

Megbeszélés:

1. Hogyan döntöttétek el, hogy mi legyen a levélben? Volt-e hangadó? Mindenki elmondta-e a véleményét? Könnyű-e megfogalmazni azt, hogy mi a legfontosabb? Kiegészítenétek-e most még valamivel?
2. Milyen érzés volt lemondani a gondolatodról? Milyen érzés volt, amikor elfogadták a többiek a te ötletedet? Elégedett vagy-e? El tudtad-e mondani, amit akartál?

3. Mit tanultál ebből a játékból? Mit tanultál a többiek üzeneteiből?

A témához felhasználható énekek:

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 205. Hisszük: az Úr világ Ura (dall. RÉ21 100. zsoltár E földön + énekelhető 134. zsoltár: Úrnak szolgálói)

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 241. Apostoli Hitvallás, dallam RÉ21 74. zsoltár Miért vetsz minket

Hittankönyv: 11. Dicsőségnek napfénye (RÉ21) 202. dicséret 3. verse

Hittankönyv: 15. Ne ess kétségbe (RÉ21) 227. dicséret 5. verse (+BS)